

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลการศึกษา และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาเปรียบเทียบวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีเชื้อชาติไทยกับผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีเชื้อชาติกระเหรี่ยงในเขตพื้นที่อำเภอสบเมยจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยกำหนดขอบเขตของการศึกษาวิจัยเป็นกลุ่มคนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภอสบเมย จากตำบลต่าง ๆ รวม 6 ตำบล จำนวน 400 คน โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อทราบถึงระดับ ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งระหว่างผู้มีสิทธิเลือกตั้งเชื้อชาติไทยกับผู้มีสิทธิเลือกตั้งเชื้อชาติกระเหรี่ยงในเขตพื้นที่อำเภอสบเมย
 2. เพื่อทราบถึงระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งระหว่างผู้มีสิทธิเลือกตั้งเชื้อชาติไทยกับผู้มีสิทธิเลือกตั้งเชื้อชาติกระเหรี่ยงในเขตพื้นที่อำเภอสบเมย
 3. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งระหว่างผู้มีสิทธิเลือกตั้งเชื้อชาติไทยกับผู้มีสิทธิเลือกตั้งเชื้อชาติกระเหรี่ยงในเขตพื้นที่อำเภอสบเมย
- ในเบื้องต้นผู้ศึกษาได้กำหนดคำถามในการวิจัยครั้งนี้คือ วัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งระหว่างผู้มีสิทธิเลือกตั้งเชื้อชาติไทยกับผู้มีสิทธิเลือกตั้งเชื้อชาติกระเหรี่ยงในเขตพื้นที่อำเภอสบเมย แต่ละกลุ่มมีลักษณะเป็นอย่างไร ปัจจัยหรือตัวแปรใดที่ส่งผลให้วัฒนธรรมทางการเมืองของแต่ละกลุ่มบุคคลเป็นเช่นนั้น เมื่อเปรียบเทียบวัฒนธรรมทางการเมืองของบุคคลทั้งสองกลุ่มแล้วเหมือนหรือแตกต่างกันแต่เมื่อสรุปผลการศึกษาพบว่า

1. ข้อมูลส่วนตัวของผู้ที่ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นหญิง มีอายุระหว่าง 25-39 ปี ประกอบอาชีพ เกษตรกร มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา นับถือศาสนาพุทธ และมีรายได้ต่ำกว่า 5,001 บาท ทั้งในส่วนของผู้ตอบแบบของผู้มีสิทธิเลือกตั้งระหว่างผู้มีสิทธิเลือกตั้งเชื้อชาติไทยกับผู้มีสิทธิเลือกตั้งเชื้อชาติกระเหรี่ยง และมีไฟฟ้าใช้ในหมู่บ้านเป็นส่วนใหญ่ สำหรับการติดตามข่าวสารการเมืองทั้งสองเชื้อชาติ ติดตามจากแหล่ง โทรทัศน์ ผู้นำชุมชน วิทยู หนังสือพิมพ์ ตามลำดับ

2. ความรู้ความเข้าใจทางการเมือง

ในส่วนของการรู้ความเข้าใจการเมืองการปกครอง พบว่า ประชากรในเขตพื้นที่อำเภอ สบเมยมีรู้ความเข้าใจการเมืองการปกครอง ร้อยละ 62.41 ซึ่งถือว่ามีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเมื่อวิเคราะห์ในกลุ่มผู้มีสิทธิเลือกตั้งระหว่างผู้มีสิทธิเลือกตั้งเชื้อชาติไทยกับผู้มีสิทธิเลือกตั้งเชื้อชาติกระเหรี่ยง พบว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเชื้อชาติไทยมีความรู้ความเข้าใจการเมืองการปกครอง ร้อยละ 63.95 ซึ่งถือว่ามีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง ส่วน ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเชื้อชาติกระเหรี่ยงมีความรู้ความเข้าใจการเมืองการปกครอง ร้อยละ 60.84 ถือว่ามีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน ซึ่งถือว่าทั้งสองกลุ่มมีระดับความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระดับเดียวกัน

3. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง

ในส่วนของการศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองพบว่า ประชากรในเขตพื้นที่อำเภอ สบเมยมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง ร้อยละ 46.13 (ค่าเฉลี่ย 0.65) แสดงว่าทั้งสองกลุ่มมีระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเมื่อวิเคราะห์ในกลุ่มผู้มีสิทธิเลือกตั้งระหว่างผู้มีสิทธิเลือกตั้งเชื้อชาติไทยกับผู้มีสิทธิเลือกตั้งเชื้อชาติกระเหรี่ยง พบว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเชื้อชาติไทยมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองการปกครอง ร้อยละ 43.34 (ค่าเฉลี่ย 0.95)มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง และผู้มีสิทธิเลือกตั้งเชื้อชาติกระเหรี่ยงมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง ร้อยละ 48.81 (ค่าเฉลี่ย 0.80)มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกัน

5.1 อภิปรายผล

จากผลการศึกษาพบว่าประชากรกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งเชื้อชาติไทยกับผู้มีสิทธิเลือกตั้งเชื้อชาติกระเหรี่ยงในเขตพื้นที่อำเภอสบเมย แม้สองสอนทั้งสองกลุ่มมีระดับความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระดับปานกลางและประชากรทั้งสองกลุ่มก็มีระดับการมีส่วนร่วมระดับปานกลางเช่นกัน ซึ่งเมื่อนำผลทางสถิติที่ได้จากการศึกษามาวิเคราะห์ตามแนวคิดวัฒนธรรมทางการเมืองของ Almond and Verba แล้วพบว่า ประชากรทั้งสองกลุ่มไม่ได้มีวัฒนธรรมทางการเมืองในรูปแบบใดแบบหนึ่งใน 3 ประเภท แต่มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบผสม คือ วัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้าผสมการมีส่วนร่วม ซึ่งวัฒนธรรมทางการเมืองรูปแบบดังกล่าวเป็นวัฒนธรรมทางการเมืองที่ประชาชนบางส่วนมีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระดับทั่วไปและเริ่มมีความสนใจที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการเมืองโดยคิดว่าตนมีบทบาทและมีอิทธิพลที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองได้จึงมีส่วนร่วมในการเรียกร้องสิทธิทางการเมืองเพิ่มมากขึ้นโดยวัดได้จากผลข้อมูลทางสถิติ

ที่ได้จากการศึกษาพบว่าประชาชนทั้งสองกลุ่มมีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระดับทั่วไปและมีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับปานกลาง โดยผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถาม พบว่าประชากรทั้งสองกลุ่มจะมีความรู้ความเข้าใจในระบบการเมืองการปกครองในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน เช่น รู้จักนายกรัฐมนตรี นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และรู้เกี่ยวกับสิทธิตามกฎหมายทั่วไป แต่เมื่อสอบถามเกี่ยวกับความรู้ทางการเมืองระดับสูง เช่น ระบบของการปกครอง รัฐธรรมนูญ ประชาชนทั้งสองกลุ่มจะไม่ค่อยทราบข้อมูลในเรื่องดังกล่าวและในส่วนของการมีส่วนร่วมทางการเมืองพบว่าประชาชนทั้งสองกลุ่มมีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับที่ปานกลาง โดยผลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามพบว่าประชาชนทั้งสองกลุ่มยังขาดการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับสูง เช่น การติดตามการทำงานของรัฐบาล หรือนักการเมืองระดับชาติ การติดตามข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเมืองการปกครองระดับชาติ การเรียกร้องสิทธิทางการเมือง หรือการวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของรัฐบาลหรือข้าราชการ แต่ประชาชนทั้งสองกลุ่มมีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองสูง ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน เช่น การเข้าประชุมประจำเดือนของหมู่บ้าน การไปใช้สิทธิเลือกตั้งและการปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าหน้าที่รัฐทั่วไป

สาเหตุที่ประชาชนส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระดับทั่วไป สาเหตุน่าจะมาจาก กระบวนการกล่อมเกลாதทางการเมือง ที่สถาบันต่างๆที่เกี่ยวข้องกับประชาชนทั้งสองกลุ่มยังขาดการกล่อมเกลாதทางการเมืองในระดับสูงให้ประชาชนทั้งสองกลุ่ม ทำให้ประชาชนทั้งสองกลุ่มมีความรู้ทางการเมืองในระดับทั่วไป

ปัจจัยหลักที่ทำให้ประชาชนทั้งสองกลุ่มมีระดับความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระดับปานกลาง คือ ระดับการศึกษา ซึ่งผลที่ได้จากการวิเคราะห์พบว่าประชากรทั้งสองกลุ่มส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาในระดับต่ำกว่ามัธยม ซึ่งการศึกษาในระดับดังกล่าวยังขาดการให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระดับสูง ซึ่งการศึกษาในระดับดังกล่าวจะให้ความรู้ทางการเมืองการปกครองเพียงแต่ความรู้ทางการเมืองพื้นฐานทั่วไปเท่านั้นซึ่งเมื่อประชาชนทั้งสองกลุ่มยังมีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระดับทั่วไป ก็ย่อมส่งผลต่อพฤติกรรมทางการเมืองของคนทั้งสองกลุ่มด้วย

ในส่วนของการมีส่วนร่วมทางการเมืองเมื่อประชาชนทั้งสองกลุ่มมีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระดับปานกลาง จึงส่งผลต่อ ความเชื่อ ค่านิยม ทศนคติทางการเมือง ซึ่งปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมทางการเมืองของคนในสังคมนั้น ซึ่งปัจจัยที่ส่งผลทำให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งเชื้อชาติไทยกับผู้มีสิทธิเลือกตั้งเชื้อชาติกะเหรี่ยงในเขตพื้นที่อำเภอสบเมย แม่ฮ่องสอนมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับปานกลาง ได้แก่ปัจจัยดังต่อไปนี้

ประการแรกระบบการกล่อมเกลางานของสังคมไทยประชาชนส่วนใหญ่ของไทยยังมีแนวคิดแบบอำนาจนิยมโดยประชาชนส่วนใหญ่จะเคารพเชื่อฟังและอ่อนน้อมต่อผู้มีอำนาจ และจะมอบอำนาจและความรับผิดชอบไว้กับผู้นำ โดยเชื่อว่าประชาชนทั่วไปเป็นเพียงผู้ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้นำเท่านั้น ประชาชนคิดว่าตนเองไม่มีความจำเป็นต้องมีส่วนร่วมทางการเมืองและมีความรู้สึกที่ตนเองไม่มีความหมายหรือมีอิทธิพลต่อระบบการเมืองเท่าที่ควร โดยประชาชนส่วนใหญ่จะยอมรับในอำนาจรัฐเชื่อฟังและปฏิบัติตามกฎหมายของรัฐและประชาชนมีความเชื่อว่ารัฐเป็นผู้มีอำนาจในการปกครองประชาชนทั่วไปควรมีหน้าที่เชื่อฟังและปฏิบัติตามกฎหมายเท่านั้น ทั้งนี้ความเชื่อดังกล่าวน่าจะเกิดขึ้นจากกระบวนการกล่อมเกลางานทางการเมืองของสังคมไทย จึงทำให้ประชาชนทั้งสองกลุ่มในพื้นที่อำเภอสมเด็จได้ซึมซับความเชื่อดังกล่าวจากสถาบันต่างๆ ทั้งจากการอบรมชี้แนะจากครอบครัว สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือจากการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองจากสื่อต่างๆ ของรัฐ จึงทำให้ประชาชนส่วนใหญ่ของอำเภอสมเด็จ จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีแนวคิดแบบอำนาจนิยม

ประการที่ 2 ในเรื่องโครงสร้างของสังคมของอำเภอสมเด็จ จังหวัดแม่ฮ่องสอนแม้ว่าประชากรผู้มีสิทธิเลือกตั้งเชื้อชาติไทยกับผู้มีสิทธิเลือกตั้งเชื้อชาติกระเหรี่ยงในเขตพื้นที่อำเภอสมเด็จ จะมีบริบทที่แตกต่างกันในหลายด้าน เช่น ภาษา ประเพณี วัฒนธรรม ฯลฯ แต่กลับพบว่าประชากรทั้งสองกลุ่มมีโครงสร้างทางสังคมที่เหมือนกันคือ โครงสร้างสังคมเกษตรกรรม โดยโครงสร้างทางสังคมของอำเภอสมเด็จยังเป็นโครงสร้างสังคมแบบดั้งเดิมยังไม่มีกระบวนการสร้างความทันสมัย (Modernization) จึงทำให้สภาพสังคมของพื้นที่อำเภอสมเด็จไม่เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านการพัฒนาเมืองและเศรษฐกิจที่จะส่งผลให้ระดับการศึกษาของคนสูงขึ้นซึ่งโครงสร้างสังคมในรูปแบบดังกล่าวประชาชนจะรับรู้ข้อมูลแต่เฉพาะข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับอาชีพของตนและจะอาศัยอยู่แต่เฉพาะในท้องถิ่นของตนเองเป็นหลัก ทำให้ประชาชนขาดการรับรู้เกี่ยวกับกิจกรรมการเมืองระดับชาติและไม่ค่อยตระหนักในผลกระทบจากนโยบายของรัฐที่มีต่อตนและประชาชนไม่ค่อยสนใจเกี่ยวกับกิจกรรมทางการเมืองที่ไม่เกี่ยวข้องหรือมีผลกระทบต่อตน

ประการที่ 3 การอบรมกล่อมเกลางานทางการเมือง ซึ่งถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง ไม่ว่าจะเป็นการกล่อมเกลางานทางการเมืองขั้นพื้นฐานที่เกิดในครอบครัว เครือญาติ ซึ่งแนวการวิเคราะห์องค์จิตวิทยาจะเน้นว่าครอบครัวมีความสำคัญมาก เพราะหลายสิ่งหลายอย่างที่บุคคลได้เรียนรู้จากครอบครัวจะได้รับการถ่ายทอดไปสู่บทบาททางการเมืองต่อไป ทั้งนี้เพราะการเรียนรู้จากกลุ่มปฐมภูมิ เป็นกลุ่มบุคคลที่ใกล้ชิดสนิทสนม เป็นการเรียนรู้ที่มีอิทธิพลฝังลึกกว่ากลุ่มทุติยภูมิ ซึ่งเป็นกลุ่มที่บุคคลมีความสัมพันธ์แต่เฉพาะในบทบาทหนึ่งอาจขาดความต่อเนื่องไม่เป็นประจำ (พฤษีสาณ ชุมพล, 2531:70) หรือการอบรมกล่อมเกลางานทางการเมืองจากสังคมนอกครอบครัว โดย

ผ่านสถาบันต่าง ๆ ของสังคมเช่น สถาบันการศึกษา กลุ่มอาชีพ ระบบราชการ สถาบันทางศาสนา สถาบันทางการเมือง ตั้งแต่วัยเด็ก ซึ่งการที่ประชากรผู้มีสิทธิเลือกตั้งเชื้อชาติไทยกับผู้มีสิทธิเลือกตั้งเชื้อชาติกระเหรี่ยงในเขตพื้นที่อำเภอสบเมยได้รับการอบรมกล่อมเกลาก่อนการเลือกตั้ง ทั้งในระดับครอบครัวและระดับสังคมเหมือนกันซึ่งปัจจัยในเรื่องการศึกษาที่เป็นปัจจัยหลักของกระบวนการกล่อมเกลาก่อนการเลือกตั้งส่งผลต่อพฤติกรรมทางการเมืองของประชากรทั้งสองกลุ่มเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งจากผลการศึกษาวิจัยพบว่าประชากรทั้งสองกลุ่มมีระดับการศึกษาในระดับที่ต่ำ คือมีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาลงมาโดยเฉลี่ยสูงถึงร้อยละ 80% ซึ่งระดับการศึกษาที่ต่ำของประชากรทั้งสองกลุ่มส่งผลกระทบต่อประชากรทั้งทางด้านสังคมและเศรษฐกิจระดับการศึกษาที่ต่ำส่งผลทำให้ประชากรทั้งสองกลุ่มต้องประกอบอาชีพส่วนใหญ่ในภาคการเกษตรและรับจ้างทั่วไป ซึ่งส่งผลไปยังระดับรายได้ซึ่งพบว่ารายได้ของประชากรทั้งสองกลุ่มต่ำมากซึ่งจากผลการศึกษาพบว่าทั้งสองกลุ่มมีรายได้เฉลี่ยต่ำกว่า 5,001 บาทสูงถึง 60% ซึ่งจากการผลศึกษาจะพบว่าระดับการศึกษาที่ต่ำของประชากรทั้งสองกลุ่มส่งผลให้สภาพสังคมอำเภอสบเมยมีโครงสร้างสังคมเกษตรกรรม ซึ่งเป็นโครงสร้างสังคมแบบดั้งเดิมยังไม่มีกระบวนการสร้างความทันสมัย (Modernization) จึงทำให้สภาพสังคมของพื้นที่อำเภอสบเมยไม่เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านการพัฒนาเมืองและเศรษฐกิจซึ่ง จึงไม่ส่งผลให้ระดับการศึกษาของประชาชนเพิ่มสูงขึ้นได้

ซึ่งจากผลการศึกษาในด้านระดับการศึกษาของประชากรทั้งสองกลุ่มที่พบว่าอยู่ในระดับที่ต่ำ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ อัลมอนด์และเวอร์บา (Almond and Verba) ที่ได้สรุปไว้ว่าการศึกษามีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยแนวคิดดังกล่าวได้สรุปว่า

- 1) ผู้ที่มีการศึกษาดี จะตระหนักในผลกระทบที่รัฐบาลมีต่อบุคคลมากกว่าผู้มีการศึกษาน้อย
- 2) ผู้มีการศึกษาดีจะติดตามข่าวสารทางการเมืองและให้ความสนใจต่อการรณรงค์หาเสียงมากกว่าผู้มีการศึกษาน้อย
- 3) ผู้ที่มีการศึกษาดี ยังมีข้อมูลข่าวสารทางการเมืองมาก
- 4) ผู้ที่มีการศึกษาดี จะสามารถแสดงความคิดเห็นในเรื่องทางการเมืองได้กว้างขวาง และให้ความสนใจต่อการเมืองอย่างมีเป้าหมาย และมีประเด็นที่กว้างขวาง
- 5) ผู้ที่มีการศึกษาดี มีแนวโน้มที่จะเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการถกเถียง และพูดคุยเกี่ยวกับการเมืองมากขึ้น
- 6) ผู้ที่มีการศึกษาดี จะรู้สึกว่ามีอิสระในการสนทนาเรื่องราวทางการเมืองกับบุคคลทั่วไป แต่ผู้มีการศึกษาน้อยมีแนวโน้มที่จะไม่สนใจที่จะพูดคุยเกี่ยวกับเรื่องทางการเมือง

5.2 สรุปผลการศึกษา

ปัจจัยหลักที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคคลทั้งสองกลุ่ม คือการกล่อมเกลாதทางการเมืองและโครงสร้างทางสังคมที่ไม่เอื้อต่อการพัฒนา ซึ่งการกล่อมเกลาททางการเมืองทั้งจากสถาบันครอบครัว สถานศึกษาและสถาบันทางการเมืองต่างๆ ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลทำให้บุคคลเกิดความรู้ความเข้าใจทางการเมืองและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองเป็นอย่างมาก ซึ่งการกล่อมเกลาททางการเมืองจากสถาบันต่างๆทั้งจากสถาบันการศึกษา และจากหน่วยงานของรัฐเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาทางการเมืองเป็นอย่างยิ่ง หากสังคมใดประชาชนได้รับการกล่อมเกลาทีดี ประชาชนก็จะมีการรับรู้ในด้านต่างๆที่มากขึ้น ส่งผลให้ประชาชนเกิดการพัฒนาดังต่างๆเพิ่มมากขึ้น โครงสร้างสังคมก็จะเอื้อต่อการพัฒนาทั้งในด้านระดับการศึกษาของประชาชนและในด้านเศรษฐกิจ เมื่อประชาชนมีระดับการศึกษาที่สูง ประชาชนก็จะมีระดับการเข้าร่วมในกิจกรรมทางการเมืองในระดับที่สูงตามไปด้วย และระดับการศึกษาที่สูงทำให้บุคคลมีสถานภาพทางสังคมสูงขึ้น ทำให้มีโอกาสรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง ซึ่งทำให้รับรู้ได้ว่านโยบายหรือโครงการของรัฐอันไหนที่มีประโยชน์ต่อตนก็จะทำให้บุคคลสนับสนุนนโยบายหรือโครงการดังกล่าวโดยการแสดงออกทางการเมืองที่เป็นการสนับสนุน เช่น เลือกพรรคที่มีนโยบายตรงกับความต้องการของตนหรือช่วยผู้สมัครของพรรคณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง แต่หากนโยบายหรือโครงการไม่เกิดประโยชน์ต่อตนหรือเกิดผลกระทบต่อตนก็จะแสดงออกทางการเมืองโดยการประท้วงคัดค้านหรือไม่เลือกผู้สมัครของพรรคดังกล่าวซึ่งเมื่อสังคมมีประชากรที่มีระดับการศึกษาสูง โครงสร้างของสังคมก็จะเปลี่ยนเป็นสังคมสมัยใหม่ ที่เอื้อต่อการพัฒนาทั้งทางด้านสังคมและเศรษฐกิจ เมื่อสังคมมีการพัฒนาทั้งทางด้านสังคมและเศรษฐกิจ การพัฒนาทางการเมืองการก็จะมีความสูงขึ้นตามไปด้วย

5.3 ข้อเสนอแนะ

1. รัฐบาลควรส่งเสริมให้ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองให้แก่ประชาชนเพิ่มมากขึ้น โดยผ่านสถาบันการศึกษาหรือสถาบันต่างๆของรัฐ โดยอาจมีการเพิ่มหลักสูตรเกี่ยวกับการเมืองการปกครองเข้าไปในหลักสูตรการศึกษา มีการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการเมืองการปกครอง เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ทางการเมืองการปกครองที่เพิ่มมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนก็จะสูงขึ้นเพิ่มตามไปด้วย

2. รัฐต้องเร่งพัฒนาระบบเศรษฐกิจในพื้นที่ห่างไกล เพื่อกระจายการพัฒนาให้เกิดความเท่าเทียม กับเมืองใหญ่ เมื่อระบบเศรษฐกิจในพื้นที่ห่างไกลเกิดการพัฒนา การพัฒนาสังคมและการพัฒนาประชาชนก็จะเกิดขึ้นตามไปด้วย

3. รัฐควรพัฒนาหน่วยงานทางการศึกษาในพื้นที่ห่างไกลให้ดีขึ้น เนื่องจากระบบการศึกษาในพื้นที่ห่างไกล ยังมีระดับการพัฒนาในระดับที่ต่ำ จึงทำให้ประชากรในพื้นที่นั้นไม่สามารถแข่งขันในการศึกษากับระบบการศึกษาในเมืองใหญ่ได้

4. ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องควรคำนึงถึงประเด็นด้านเอกลักษณ์ ขนบธรรมเนียมประเพณีและวิถีชีวิตของแต่ละเชื้อชาติ ชนเผ่า เพื่อไม่ให้พวกเขามีความรู้สึกว่าถูกรองงำจากสังคมใหม่มากจนเกินไป ประชาชนแต่ละกลุ่มควรได้รับการส่งเสริม ปลูกฝัง เพื่อให้เกิดวัฒนธรรมทางการเมืองที่ดี ซึ่งเกื้อหนุนต่อการพัฒนาในด้านต่างๆต่อไป

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved